

Seyhan Mebusu Sinan Tekelioğlu'nun, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 64 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Müdafaa, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/199)

23 . XII . 1953

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine

Felâket ve sefalet içinde çırpınan, mevcut ve malûm olan buhran dolayısıyla geçim yüzünden ağlanacak hale düşen ve memleket için en mühim uzuvlarını kaybederek sakat bir halde yaşayan harb mâlûllerine icabeden âcil yardımı yapacak olan Büyük Millet Meclisine, merbut gerekçe ile birlikte bir kanun takdim ediyorum.

Bunun bir an evvel fiilî neticeye bağlanmasına yardımlarınıza, ensali âtiyeye nümunei teşvik ve tergilbolmak üzere müsaadelerini istirham ediyorum.

Seyhan Mebusu
S. Tekelioğlu

ESBABI MUCİBE

I - Bir milletin hürriyet ve hâkimiyetini devam ettiren, vatan topraklarını müdafaa eden ve milli tarihine kahramanlık ve zaferler yazan evlâtları, o milletin millî kahramanlarıdır.

Bu millî kahramanlar, bu ulvi gaye uğrunda icabında şehidolur, milletinın bağına gömülür; bazan da aldığı bir yara tesiri ile bir uzvunu kaybetmek suretiyle mâlûl gazi unvanını alır.

Asıl milletimizin bağından fıskıran ve aziz vatanımızın müdafaası uğrunda yakın bir mazide cereyan eden Balkan Harbinde, Büyük Harbde, İstiklâl Harbinde ve nihayet, dünya sulhünün korunması gayesiyle Kore'de çarpışmış, mâlûl gazi unvanını almış evlâtları, bugün birer millî kahraman olarak milletinın sinesinde mütevazı yaşamaktadırlar.

Elde mevcut istatistikler ispat etmiştir ki, bilhassa mâlûl gazi subaylarımız, askerliğin en küçük rütbelerinde ve genç yaşlarında bu âkibete ducar kalarak ordu saflarından ayrılmışlar ve mevcut kanunlara göre, o küçük rütbe üzerinden bağlanan cüzi bir maaşla cemiyetin içine fırlatılmışlardır.

Harbi Umumi veya İstiklâl Harbinde mâlûl kalmış bir teğmenin bugün emsali askerliğin en yüksek kademesine yükselmiş ve refaha kavuşmuş bulunmaktadır.

Eğer bu teğmen de bu mukaddes gaye uğrunda bu elim âkibete ducar olmamış bulunsaydı, aynı şekilde yükselecek ve aynı yaşama şartına sahibolmuş bulunacaktı. Emsali orgeneral ve general rütbesine ulaşan bu teğmen, kendisine rütbesi üzerinden tahsis edilen cüzi bir maaşla tabiatın değişmiyen kanunu neticesi olarak, çoğalan ve artan aile efradını ölmeden yaşatabilmesi için, ıstırap ve çaresizlik içinde çırpınmaktadır.

En yakın mazide cereyan eden İstiklâl Savaşında mâlûl kalanları dahi ele alırsak, bunlar bugün ömürlerinin sonuna yaklaşmış, en küçüğü 55 yaşını aşmış bulunmaktadır.

Halen mevcut mâlûl gazi subaylarımızın sayısı dün birkaç binlere baliğ olurken, tabiatın tasfiyesi karşısında bugün sayıları 704 e, keza mâlûl gazi erlerimiz de (7 309) a inmiştir.

Yarın bu miktar daha da azalacak ve nihayet pek yakın bir gelecekte bu isimsiz kahramanların hepsi ebediyete intikal edecektir.

Esasen, mâlûl kalmak gibi mânevi bir ıstırapı yıllarca omuzlarında taşıyan hayatının sonuna yaklaşmış olan mâlûl gazilerimizin, günün şartlarına muvazi olarak âcilen yardımlarına koşmak ve maddi sıkıntılarını kısmen olsun gidermek, artık kaçınılmaz bir zaruret haline gelmiş ve Türk milleti için millî bir vazife olmuştur.

Türk Milletinin mümessili ve kalbleri vatan sevgisiyle meşbu bulunan Türkiye Büyük Millet Meclisinin siz sayın üyelerinin maddi portresi çok az olan bu atıfeti, bu bir avuç kahramandan esirgemiyeceğinize inanıyoruz.

2. Huzurunuzda getirdiğimiz bu kanun ile teklif edilen zammın tutarı, subaylar için yılda (1 098 900) lira, erler için (2 272 200) lira ki, ceman (3 371 100) liradan ibarettir.

Âcil yardım mahiyetinde olan bu zam, yapıldığı takdirde, hem bu kahramanlarımız memnun ve tatmin edilmiş olacaklar, hem de, bugün vatani müdafaaya hazırlık devresinde, yarın gerekirse, vatanını koruma uğrunda, ordu saflarına katılıp, mâlûl duruma düşebilmek kaderiyle karşı karşıya bulunanlar, içinde yaşayan (yarının endişesi) dolayısıyla, gayriiradi dünün mâlûl kalmışlarına bakmaktan, onları hatırlayıp örnek tutmaktan kendilerini alamazlar ve şahıslarını bu canlı örneklere göre ayarlamak mevkiindedirler.

Bu itibarla da, insanın vatani uğrunda kendisini seve seve ateşe atabilmesini, istikbale muzaf her türlü endişeden vâreste kılınmış bulunmasını sağlayacaktır.

3. Muasır memleketlerin bu mevzuu ile alâkalı mevzuatı, mâlûllerine verilen maaş ve tahsisatlarının inceleme neticesinde; halen bizim mâlûl gazilerimizin hepsinden daha az bir para ile yaşama mecbur kaldıkları neticesi elde edilmiştir.

Bunun için de; halen çalışmakta bulunan adedi pek mahdut harb mâlûlleri hariç olmak üzere, bakıye tam mânasiyle sefalet ve perişanlık içindedir. Bunlara, Cumhuriyetimizin teessüs tarihinden beri zaman zaman yapılan küçük zamlar, kendilerini değil lâıyk ve haklı oldukları refaha kavuşturmaya, hattâ en basit ve zaruri ihtiyaçlarını dahi temine, yaşamak için elzem olan asgari hayat seviyesine çıkarmaya bile kâfi gelmemiştir.

Bunun en büyük saiki, mâlûlün rütbesinin, ilk tahsiste dikkate alındıktan sonra, artık bir daha değişmemesi, muayyen müddetler içinde, tıpkı vazifede imişcesine bir terfie tâbi tutulmamış veya böyle bir baremin kabul edilmemiş olmasıdır.

Genç yaşta ve en küçük rütbelerde hayatlarını, istikballerini, hulâsa her şeylerini feda edenlere karşı, bunların bu fedakârlıkları sayesinde mesut ve müreffeh yaşayanların borçlu buldukları vazifenin yerine getirilmemesi, bir mâlûl yüzbaşının eşinin, bir mâlûl erin anasının, geçim ve yaşama zoru ile hizmetçiliğe kadar düşmesine yol açmaktadır.

Bunların da, insan gibi yaşamak, lâıyk oldukları seviyede bulunmak, çocuklarını kendi derecelerindeki vatandaşlar gibi yaşatmak haklarıdır. Bunların ekseriyeti sefalet içinde geçen ömürlerinin sonuna varmışlar, hayatta bekledikleri, umdukları huzuru ancak ölümden bulacaklardır.

Netice

Artan ve zorlaşan geçim şartları muvacehesinde çok güç durumda bulunan mâlûl gazilerimize, âcilen bir yardım yapılması için ve gelecek nesillere iyi bir misal olmak üzere, teklif edilen bu kanunun kabulünü Türkiye Büyük Millet Meclisimizin yerinde ve zaruri göreceğine emin bulunmaktayız.

Harb mâlûlü subay

Mâlûllük derecesi	5434 sayılı Kanuna göre harb mâlûlüğü zammı miktarı	Teklif edilen harb mâlûllüğü zammı	Aradaki fark	Mâlûl adedi	Bir aylık tutarı	Senelik tutarı
1	250	400	150	39	5 850	70 200
2	200	350	150	7	1 050	12 600
3	150	300	150	86	12 900	154 800
4	125	250	125	76	9 500	114 000
5	100	225	125	238	29 750	357 000
6	75	200	125	212	26 500	318 000
				658	85 550	1 026 600

Harb mâlûlü er

1	60	100	40	335	13 400	160 800
2	50	80	30	245	7 350	88 200
3	40	70	30	1 528	45 840	550 080
4	30	60	30	384	11 520	138 240
5	25	50	25	2 586	64 650	775 800
6	20	40	20	1 959	39 180	470 160
				7 037	181 940	2 183 280

Millî Müdafaa Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Millî Müdafaa Encümeni

Esas No. 2/199

Karar No. 13

1 . II . 1956

Yüksek Reisliğe

Seyhan Mebusu Sinan Tekelioğlu'nun; 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 64 ncü maddesindeki harb mâlûllüğü zamlarının artırılmasına dair kanun teklifi, Millî Müdafaa ve Maliye vekâletleri temsilcilerinin huzurlarıyla 30 . I . 1956 günü encümenimizce müzakeresi yapıldı :

Neticede, teklif edilen zamlar bugünkü hayat şartları muvacehesinde yeter görülmiyerek zammın mâlûliyet derecelerine göre değil sey-yanen iştirakçilere 200 er, erlere 75 şer lira olarak verilmesi Trabzon Mebusu Sami Orberk tarafından teklif edilmiş ve bu teklif encümenimizce aynen kabul edilmiştir. Kabul edilen şer-kil ilişik olarak sunulmuştur.

Havalesi gereğince Maliye Encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

M. M. Encümeni Reisi
Trabzon
S. Orberk

M. M.
Elâziğ
M. Ş. Yazman

Kâtip

Erzincan
M. R. Sanalan

Edirne
K. Yaşınkılıç

İstanbul
Z. Köktürk

İstanbul
T. Yazıcı

Kocaeli
K. Meriç

Niğde
Z. Üner

Rize
K. Balta

Seyhan
S. Tekelioğlu

Sivas
M. N. Turgay

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye Encümeni

Esas No. 2/199

Karar No. 29

17 . II . 1956

Yüksek Reisliğe

Millî Müdafaa Encümenince kabul edilip Yüksek Reislikçe encümenimize havale buyurulan, Seyhan Mebusu Sinan Tekelioğlu'nun Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 64 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi, hükümet mümessillerinin ıştırakıyla tetkik ve müzakere olundu :

Teklif sahibinin esbabı mucibesi encümenimizce de yerinde görüldüğünden, teklif aynen ve mevcudun ittifakiyle kabul edildi.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Maliye Encümeni Reisi

Amasya

H. Koray

Giresun

A. İzmen

Seyhan

M. Akçalı

Kars

R. Çakır

Bu M. M.

Bolu

S. Baysal

Maras

A. Bozdağ

Sivas

K. Oskay

SEYHAN MEBUSU SİNAN
TEKELİOĞLU'NUN TEKLİFİ

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 64 ncü maddesindeki harb mâlûllüğü zammının artırılmasına dair kanun teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 64 ncü maddesindeki harb mâlûllüğü zamları aşağıdaki şekilde artırılmıştır :

Madde 64. — Vazife mâlûllerinden bu mâlûllüklere :

- Harbde fiilen ateş altında;
- Harbde harb bölgesindeki harb hareket ve hizmetleri sırasında bu hareket ve hizmetlerin sebep ve tesirleriyle;
- Harbde veya harbe hazırlık devresinde her nevi düşman silâhlarının tesirleriyle;
- Askerî harekâtı gerektiren iç tedip ve hudut hareket-

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN
TADİLİ

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 64 ncü maddesindeki harb mâlûllüğü zamlarının artırılmasına dair kanun teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 64 ncü maddesi gereğince harb mâlûllerine verilmekte olan harb mâlûllüğü zamları aşağıdaki şekilde artırılmıştır.

Mâlûliyet derecesi	İştirakçiler için	Erlere için
1	450	135
2	400	125
3	350	115
4	325	105
5	300	100
6	275	95

MALİYE ENCÜMENİNİN
TADİLİ

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 64 ncü maddesindeki harb mâlûllüğü zamlarının artırılmasına dair kanun teklifi

MADDE 1. — Teklif sahibinin 1 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

leri sırasında bu hareketin sebep ve tesirleriyle;

Uğramış olan muvazzaf ve yedek subay, gedikli subay, askerî memur, gedikli erbaş ve erler (Gönüllü erler dâhil) orduca vazifelendirilen sivil iştirakçilere ve erlikten dolayı aylık bağlanan tevdiatçılara ayrıca (Harb mâlûlü) denir. Ve bunlara vazife mâlûllüğü aylıklarıyla birlikte ve mâlûllükleri derecesine göre aşağıda yazılı miktarlarda (Harb mâlûllüğü zammı) ödenir.

Bu zamlar ödendikçe faturası karşılığında hazineden alınır.

Mâlûliyet derecesi	İştirakçiler için	Erler için
1	400	100
1	350	80
3	300	70
4	250	60
5	225	50
6	200	40

GEÇİCİ MADDE — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun geçici 46 ncı maddesinin C fıkrası ile 47 ncı madde ve geçici 49 ncü maddesinin ikinci fıkrasında sayılanlarla, 1. I. 1950 tarihinden sonra bağlanmış harb mâlûllükleri zammı verilenler de bu zamdan istifade ederler.

MADDE 2. — Bu kanunu tatbika Vekiller Heyeti memurdur.

MADDE 3. — İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir.

GEÇİCİ MADDE — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun geçici 46 ncı maddesinin C fıkrası ile 47 ncı madde ve geçici 49 ncü maddesinin 2 ncı fıkrasında sayılanlarla 1. I. 1950 tarihinden sonra bağlanmış harb mâlûlleri zammı verilenler de bu zamdan istifade ederler.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3. — Bu kanunu tatbika Vekiller Heyeti memurdur.

GEÇİCİ MADDE — Teklif sahibinin geçici maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Teklif sahibinin 2 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklif sahibinin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 2/199
Karar No. 110

11 . VI . 1956

Yüksek Reisliğe

Seyhan Mebusu Sinan Tekelioğlu'nun Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 64 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifi Millî Müdafaa ve Maliye encümenleri mazbatalarıyla birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla Millî Müdafaa ve Maliye vekâletleri mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre harb mâlûllerine, hizmetleri her kaç sene olursa olsun 30 yıl üzerinden emekli aylığı bağlanmakta, bu aylıklara mâlûliyet derecelerine göre aynı kanunun 55 nci maddesi gereğince vazife mâlûllüğü eklenmekte ve ayrıca 64 ncü maddede yazılı harb mâlûllüğü zammı verilmektedir.

Harb mâlûlü erlere de mâlûliyet derecelerine göre bu kanunun 55 nen maddesinde yazılı vazife mâlûllüğü aylığı bağlanmakta bu aylığa 64 ncü maddede yazılı harb mâlûllüğü zammı ilâve edilmektedir.

Diğer taraftan mülga hükümlere göre bağlanmış aylıklar da 5434 sayılı Kanunun geçici 46, 47 ve 49 ncü maddeleri gereğince bu kanunla bağlanması lâzımgelen miktarlara yükseltilmiş bulunmaktadır.

Ahiren bu aylıkların tutarlarına 6241 sayılı Kanunla zam yapılmış bulunduğu gibi 28.II.1956 tarihinde kabul buyurulan 6676 sayılı Kanunla üç maaş nispetindeki tahsisattan da istifade etmektedirler.

Başkaca harb mâlûllerine 5434 sayılı Kanunun 65 nci maddesinde yazılı çeşitli yardımlar da yapılmaktadır.

Harb mâlûllüğü zamları vergiye tâbî değildir. Ayrıca harb mâlûlleri her sene tütün ikramiyesinden istifade etmektedirler.

Teklifin encümenimizde müzakeresi sırasında, 30 yıl hizmet etmiş bir subaya bağlanan aylıkla aynı rütbedeki harb mâlûlü bir subaya (hizmeti her kaç yıl olursa olsun) bağlanacak aylık arasında harb mâlûlü subaya bağlanan aylığın diğerine nazaran mühim bir fark arz ettiği de görülmüştür.

Harb mâlûllilerine yukarıda arz olunan çeşitli hükümler muvacehesinde tanınan haklara ilâveten harb mâlûllüğü zamlarının artırılmasına dair olan teklifin kabulüne encümenimizce imkân görülememiştir.

Mazbatamız Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	Mazbata M.
Balıkesir	Kırklareli	Giresun
H. İmre	Ş. Bakay	M. Şener
Kâtip		
Balıkesir	Antalya	Balıkesir
M. H. Timurtaş	K. Akmanlar	S. Yırcalı
Çankırı	Çoruh	Diyarbakır
T. Uygur	Y. Gümüşel	H. Turgut
Erzurum	Eskişehir	Gaziantep
Ş. Erker	A. Potuoğlu	E. Cenani
İstanbul	İzmir	İzmir
M. Sarol	A. Aker	B. Bilgin
Konya	Muğla	Muş
R. Birand	Muhallifim	Ş. Çağlayan
	N. Poyrazoğlu	
Niğde	Ordu	Ordu
A. N. Kadioğlu	R. Aksoy	S. İşbakan
Seyhan	Tekirdağ	Tokad
A. Topaloğlu	Z. Erataman	Ö. Sunar
Trabzon	Yozgad	Zonguldak
İ. Şener	D. Akbel	S. Ataman
	Zonguldak	
	S. Durak	